

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/140593,100-lat-od-podpisania-traktatu-ryskiego-Szczecin-18-marca-2021.html>
17.04.2024, 18:15

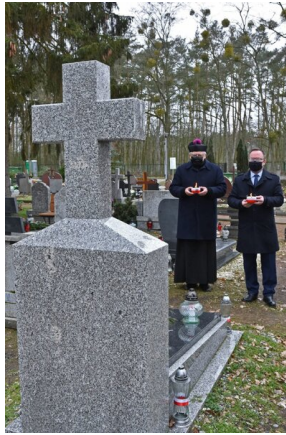
100 lat od podpisania traktatu ryskiego - Szczecin, 18 marca 2021

18 marca mija 100 lat od podpisania traktatu ryskiego kończącego wojnę polsko – bolszewicką.

Oddając cześć jej uczestnikom Krzysztof Męciński naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Oddziału IPN w Szczecinie, reprezentując dyrektora Oddziału dr. Pawła Skubisza zapalił znicze na grobach weteranów wojny polsko bolszewickiej, pochowanych na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie i cmentarzu komunalnym w Policach. W uroczystości wziął także udział ks. kan. Waldemar Szczurowski proboszcz parafii pw. świętych Apostołów Piotra i Pawła w Policach-Jasienicy.

Groby te są grobami bohaterów, którzy po wojnie swoje losy zwiążali z naszym regionem, tu żyli, pracowali i tu zostali pochowani. Większość z tych grobów pozostawała bez opieki, część z nich wymagała pilnego remontu, niektórym groziła likwidacja. Dzięki staraniom Instytutu Pamięci Narodowej udało się odnowić część z nich, zaprojektowano także nowe, które symbolizują wojenną kartę weterana. Wszystkie groby, również te, które oczekują na remont otoczone są przez Instytut opieką.

Generał brygady Aleksander Litwinowicz - pochowany na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie (2B/7/8) - legionista, obrońca Lwowa, szef służby intendencji Dowództwa „Wschód”, jedno z twórców Centralnego Okręgu Przemysłowego. 17 września 1939 r. przekroczył granicę Polski i został internowany w Rumunii. Do Polski powrócił w 1946 r., osiedlił się w Szczecinie, gdzie objął stanowisko kierownika Biura Planowania w Urzędzie Pełnomocnika Rządu ds. Odbudowy Portów. Zmarł 14 stycznia 1948 r.

Sierżant Polskich Sił Powietrznych Antonii Nadrajkowski, pochowany na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie (11B/20/6) - żołnierz 300 Dywizjonu Bombowego „Ziemi Mazowieckiej” oraz 301 Dywizjonu Bombowego „Ziemi Pomorskiej im. Obrońców Warszawy”. Sierżant Nadrajkowski był także Powstańcem Wielkopolskim. Pod koniec życia zamieszkał w Szczecinie i tu zmarł w samotności w 1953 r.

sierż. mech. Antoni Nadrajkowski (1902-1953)

Powstaniec Wielkopolski, żołnierz mechanik Morskiego Dywizjonu Lotniczego, 4 Pułku Lotniczego, 300 Dywizjonu Bombowego i 301 Dywizjonu Bombowego.

przed

po

Porucznik Feliks Ciechowski pochowany na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie (20A/7/4). W wojnie polsko-bolszewickiej brał udział jako artylerzysta, przydzielony do Centralnego Zarządu Składów i Warsztatów Artyleryjskich w Poznaniu. Ponownie stanął do walki w obronie ojczyzny broniąc Warszawy w 1939 r. Był wybitnym malarzem i grafikiem. Ostatnie dziesięć lat życia spędził w Szczecinie. Zmarł 21 października 1958 r.

Pułkowni prof. Tadeusz Sokołowski, pochowany na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie (37B/2/4) - lekarz, wybitny chirurg, uczestnik walk o niepodległość Polski, lekarz 3 pułku Legionów, szef sanitarny 22 Dywizji Ochotniczej w wojnie polsko bolszewickiej 1920 r., lekarz szpitala polowego w wojnie obronnej 1939 r., internowanego do Rumunii, następnie do Francji, chirurg w szpitalach wojennych w Iraku i we Włoszech. Do Polski powrócił w 1948 r. Osiedlił się w Szczecinie. Był współorganizatorem Akademii Medycznej w Szczecinie. Jest patronem Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. Zmarł 21 stycznia 1965 r.

Rotmistrz Marian Szendzielarz pochowany na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie (21A/12/6) oficer 20 pułku ułanów. Podczas II wojny światowej oficer 1 Dywizji Pancерnej gen. Stanisława Maczka. Po wojnie osiadł w Szczecinie. Zmarł 15 października 1964 r.

Majora Ludwik Wlazełko pochowany na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie (21A/2/5) - w szeregach 14 pp wziął udział w wojnie polsko - bolszewickiej. W 1939 r. stał na czele Ośrodka Zapasowego 14 pułku piechoty, jego oddział wszedł w skład Armii „Warszawa” i brał udział w obronie stolicy aż do jej kapitulacji. Po kapitulacji Warszawy przebywał w niemieckiej niewoli w oflagu VII A Murnau. Zmarł w Szczecinie 18 listopada 1963 r.

Jan Sulowski pochowany na cmentarzu komunalnym w Policach. Po wybuchu wojny służył w armii rosyjskiej. Od 1917 r. legionista, służył w 3 Pułku Piechoty, następnie do zakończenia wojny polsko-rosyjskiej w 7 Pułku Piechoty. Odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. W 1921 r. przeniesiony do rezerwy. W 1940 r. wywieziony do Związku Sowieckiego, skąd w 1942 r. trafił do Persji. Wstąpił tam do Armii Polskiej na Wschodzie, a następnie do 2 Korpusu Polskiego Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, sformowanego w lipcu 1943 r. W jego szeregach przebył szlak z Persji, przez Włochy do Anglii. Do kraju powrócił w lipcu 1946 r. Zamieszkał w Jasienicy, gdzie prowadził gospodarstwo rolne. Zmarł 5 maja 1963 r.

starszy szeregowy
Jan Sulowski

Kulisy traktatu to działania zarówno militarne jak i dyplomatyczne a jego zawarcie poprzedzało podpisanie 12 października 1920 r. preliminarzów pokojowych, które nie zadowalały ani delegacji polskiej ani rosyjsko - ukraińskiej.